Pobrane z czasopisma Annales H - Oeconomia **http://oeconomia.annales.umcs.pl**
Data: 14/10/2021 14:21:04

DOI:10.17951/h.2017.51.6.157

ANNALES
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN – POLONIA
VOL. LI, 6 SECTIO H 2017

Politechnika Gdańska. Wydział Zarządzania i Ekonomii

KATARZYNA KUBISZEWSKA

kku@zie.pg.gda.pl

Zyskowność sektora bankowego a jego transformacja w wybranych krajach Bałkanów Zachodnich

Banking Sector's Profitability and Its Transformation in the Selected Western Balkan Countries

Słowa kluczowe: transformacja; sektor bankowy; zyskowność; Bałkany Zachodnie

Keywords: transformation; banking sector; profitability; the Western Balkan region

Kod JEL: E020; E440; G00

Wstęp

Okres transformacji gospodarczej jest istotnym etapem w gospodarce. Chaos organizacyjny towarzyszący przebudowie, a niejednokrotnie tworzenie od podstaw poszczególnych sektorów gospodarczych, może prowadzić do różnorodnych zaburzeń w ich funkcjonowaniu. Szczególnie istotny z punktu widzenia gospodarki jako całości jest sektor bankowy i osiągane przez niego wyniki finansowe.

Celem artykułu jest ocena zyskowności sektorów bankowych w wybranych krajach Bałkanów Zachodnich w warunkach prowadzonej transformacji gospodarczej. W celu oszacowania stopnia zaawansowania transformacyjnego wykorzystano Trójkąt Reform Bankowych [Fries, Taci, 2002] oraz zaproponowano wprowadzenie modyfikacji w jego konstrukcji, zaś zyskowność została zmierzona przy wykorzystaniu czterech wskaźników: ROA, ROE, wskaźnika marży odsetkowej oraz

Pobrane z czasopisma Annales H - Oeconomia **http://oeconomia.annales.umcs.pl**
Data: 14/10/2021 14:21:04

wskaźnika kosztów pozaodsetkowych. Zastosowane metody badawcze obejmują analizę literatury i przegląd badań, a także analizę korelacji r-Pearsona. Oparto się na danych pochodzących z banków centralnych oraz Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (European Bank for Reconstruction and Development – EBRD) za okres 2001–2015.

1. Zyskowność sektora bankowego w warunkach transformacji – przegląd literatury

Zyskowność sektora bankowego jest tematem wielu badań naukowych. W literaturze przedmiotu analizowane są czynniki wpływające na poziom rentowności zarówno sektorów bankowych, jak i pojedynczych banków, w odniesieniu do gospodarek rozwijających się oraz rozwiniętych [Hirtle, Stiroh, 2007; Pasiouras, Kosmidou, 2007; Kosmidou, Pasiouras, Tsaklanganos, 2007; Kosmidou, Zopounidis, 2008; Athanasoglou, Brissimis, Delis, 2007; Albertazzi, Gambacorta, 2009]. Badania wskazują na różne determinanty zyskowności. W pierwszej grupie znalazły się uwarunkowania wewnętrzne (tj. płynność, wypłacalność, ponoszone koszty). Druga grupa czynników oddziałujących na zyskowność sektora bankowego to uwarunkowania zewnętrzne, w tym własność i wielkość instytucji oraz warunki ekonomiczne.

Sektory bankowe w okresie transformacji nie były przedmiotem tak licznych badań, z pewnymi wyjątkami [Claeys, Vander Vennet, 2008; Andries, Cocris, 2010; Mirzaei, Liu, Moore, 2013; Căpraru, Ihnatov, 2014]. Wśród nich pojawia się temat sektorów bankowych w Europie Południowo-Wschodniej [Košak, Čok, 2008; Athanasoglou, Brissimis, Delis, 2007]. Athanasoglou, Brissimis i Delis [2007], badając banki z regionu Europy Południowo-Wschodniej w okresie od 1998 do 2002 r., wykazali, że koncentracja sektora jest dodatnio skorelowana z rentownością banku i że inflacja ma silny wpływ na rentowność. Badania nad zyskownością sektorów bankowych w tym regionie potwierdzają, że obecność zagranicznego kapitału w istotny sposób wpływa, zaś własność państwowa jest negatywnie skorelowana z zyskownością banków w regionie [Vlastarakos, 2009]. Banki państwowe powinny skierować swoją uwagę na działania prozyskowne, a wśród determinant zyskowności Vlastarakos wymienia ryzyko kredytowe, wielkość kapitału oraz ich płynność. Inne badania wskazują na czynniki zewnętrzne oddziałujące na zyskowność, w tym na marżę odsetkową, poziom koncentracji rynku bankowego oraz – do pewnego stopnia – na wzrost PKB i zmianę kursu walutowego [Košak, Čok, 2008]. Košak i Čok dowiedli, że siła kapitału, efektywność kosztowa i ekspozycja kredytowa są determinantami wyników finansowych w odróżnieniu od zarządzania płynnością i struktury aktywów sektora bankowego, które nie odgrywały istotnej roli. Vlastarakos [2009] stoi zaś na stanowisku, że wzrost gospodarczy w sposób istotny wywiera wpływ na zyskowność sektora bankowego, potwierdzając pogląd o zależności pomiędzy wzrostem gospodarczym a wynikami tego sektora. Inne badania [Davcev,

MOST WIEDZY Pobrano z mostwiedzy.pl

Pobrane z czasopisma Annales H - Oeconomia **http://oeconomia.annales.umcs.pl**
Data: 14/10/2021 14:21:04

Hourvouliades, 2009] wskazują na wskaźnik kapitału do aktywów oraz straty na kredytach jako determinanty zyskowności. Nie potwierdzono jednak tym badaniem, by inne czynniki – takie jak wielkość banku, poziom inflacji czy struktura aktywów – oddziaływały w istotny sposób na rentowność banków w omawianym regionie. Z kolei Ćurak, Poposki i Pepur [2012] wykazali, że najważniejszym wyznacznikiem rentowności banków w Macedonii jest zarządzanie kosztami eksploatacji. Wśród innych ważnych zmiennych wymienia się ryzyko wypłacalności i ryzyko płynności, związane z czynnikami wewnętrznymi, natomiast wzrost PKB spośród zmiennych zewnętrznych jako czynnik o największym znaczeniu. Badania Boshkoska [2013] dowiodły, że wysoki współczynnik wypłacalności (na poziomie 17%) może służyć do wyjaśnienia niskiego poziomu wskaźnika ROE w systemie bankowym Republiki Macedonii.

2. Zastosowane metody badawcze

W części empirycznej przeprowadzono analizę porównawczą dla trzech krajów regionu Bałkanów Zachodnich: Bośni i Hercegowiny, Chorwacji oraz Macedonii – za okres 2001–2015. Analizie poddano poziom zaangażowania reform bankowych i zyskowność sektora bankowego jako całości.

W celu oceny zyskowności sektorów bankowych wykorzystano cztery wskaźniki: ROA, ROE, udział marży odsetkowej w wyniku finansowym oraz obciążenie wyniku finansowego kosztami pozaodsetkowymi. Dane uzyskano ze sprawozdań finansowych poszczególnych banków centralnych.

Postęp procesu transformacji rynku bankowego oszacowano przy wykorzystaniu Trójkąta Reform Bankowych (TRB), zarówno w klasycznej formie, zaproponowanej przez Fries i Taci [2002], jak i zmodyfikowanej (rys. 1), gdzie wielkość pola TRB oznacza poziom zaawansowania transformacji sektora bankowego.

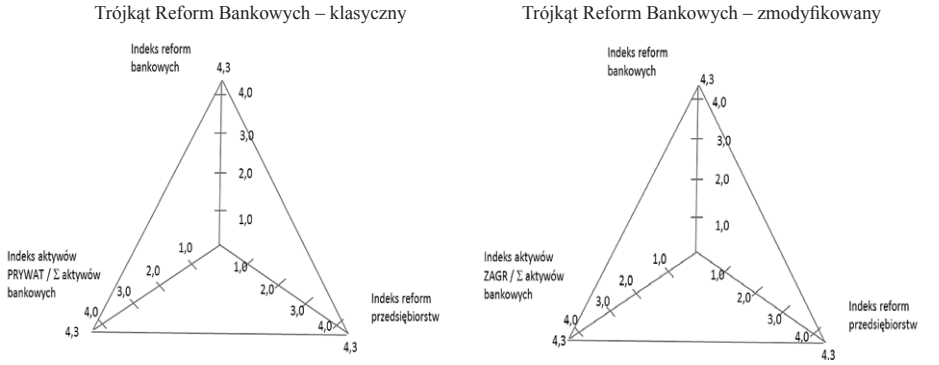

Rys. 1. TRB – klasyczny i zmodyfikowany

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Fries, Taci, 2002].

MOST WIEDZY Pobrano z mostwiedzy.pl

Pobrane z czasopisma Annales H - Oeconomia **http://oeconomia.annales.umcs.pl**
Data: 14/10/2021 14:21:04

Poszczególne wierzchołki TRB są wyznaczone przez indeks reform bankowych, indeks reform przedsiębiorstw oraz wskaźniki dotyczące rynku bankowego jako całości, zgodnie z metodologią Europejskiego Banku Rozwoju i Odbudowy (European Bank for Recostruction and Development – EBRD). W klasycznej wersji TRB zastosowano udział inwestorów prywatnych w całości aktywów bankowych, zaś w zmodyfikowanej zaproponowano udział inwestorów zagranicznych w rynku bankowym. Zdecydowano się na zmianę wskaźników ze względu na specyfikę sektorów bankowych powstałych w krajach po rozpadzie Socjalistycznej Republiki Jugosławii. Omawiane kraje w latach 90. XX w. uzyskały niepodległość, ale musiały budować swoją państwowość od podstaw, w tym budować nowe instytucje, wprowadzać nowy porządek prawny, a także tworzyć całe nowe sektory gospodarcze (np. sektor bankowy). W takiej sytuacji inwestor prywatny pojawił się tam na bardzo wczesnym etapie transformacji. Powoduje to, że zmiany wielkości pola TRB będą niewielkie.

Długość poszczególnych wierzchołków trójkąta wyznacza maksymalna wartość wskaźnika transformacji -0,433, który oznacza osiągnięcie poziomu rozwoju charakterystycznego dla gospodarek rynkowych. Dla wskaźników: udział aktywów prywatnych lub zagranicznych w całkowitych aktywach bankowych wartość 100% przypisano indeksowi 4,33, natomiast mniejsze wartości wskaźników równają się odpowiednio niższym indeksom.

Do opisu zebranych materiałów posłużono się analizą statystyczną. W celu doboru metod statystycznych dokonano porównania rozkładów analizowanych zmiennych z rozkładem normalnym za pomocą testu Kołmogorowa-Smirnowa. Do oceny siły i kierunku związku pomiędzy poszczególnymi zmiennymi ilościowymi zastosowano współczynnik korelacji r-Pearsona (dla zmiennych o rozkładzie normalnym).

3. Wyniki analiz

Dla oceny zyskowności sektorów bankowych wykorzystano cztery wskaźniki finansowe: zyskowność aktywów, zyskowność kapitałów własnych, udział marży odsetkowej w wyniku finansowym oraz obciążenie wyniku finansowego kosztami pozaodsetkowymi (rys. 2).

W okresie 2001–2007 sektory bankowe omawianych krajów wykazywały rosnącą zyskowność, mierzoną większością wskaźników. W przypadku zyskowności aktywów i kapitałów własnych najwyższy poziom wskaźnika wykazywał sektor bankowy w Chorwacji, jednak to sektor bankowy w Macedonii osiągnął najwyższy wzrost zyskowności – ponad 2 p.p. dla ROA i ponad 18 p.p. dla ROE. W okresie 2008–2015 sektory bankowe wykazywały zróżnicowaną zyskowność jako konsekwencję globalnego kryzysu gospodarczego, który dotarł do regionu wskutek ograniczenia akcji kredytowej przez banki należące do inwestorów zagranicznych [Bartlett, Monastiriotis (eds.), 2010; Sen, Atlay, 2012]. Charakterystyczny jest ogólny spadek zyskowności, z tym że w Chorwacji był on najsilniejszy – ROA zmniejszyło

MOST WIEDZY Pobrano z mostwiedzy.pl

Pobrane z czasopisma Annales H - Oeconomia **http://oeconomia.annales.umcs.pl**
Data: 14/10/2021 14:21:04

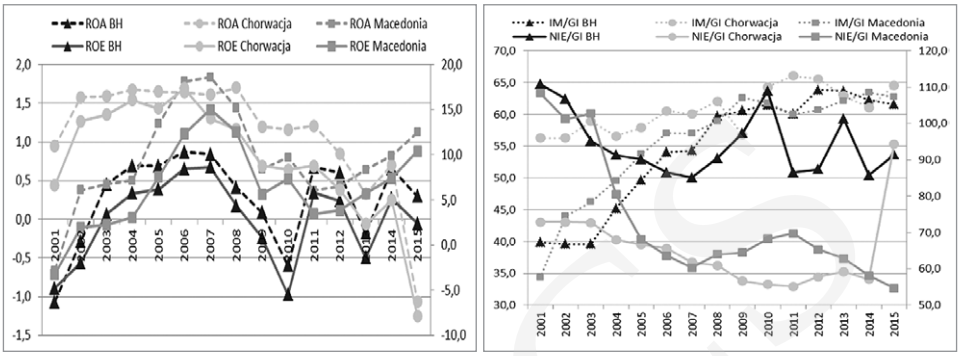

ROA – return on assets

ROE – return on equity

IM/GI – udział marży odsetkowej w wyniku finansów

NIE/GI – obciążenie wyniku finansowego (GI) kosztami pozaodsetkowymi (NIE)

Rys. 2. Wskaźniki zyskowności sektorów bankowych w latach 2002–2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych banków centralnych.

się o niemal 3 p.p., zaś ROE – o ponad 21 p.p. Ponadto w 2010 i 2013 r. w Bośni i Hercegowinie oraz w 2015 r. w Chorwacji zanotowano ujemną zyskowność sektora bankowego ze względu na poniesione straty finansowe sektora jako całości. Jeśli chodzi o udział marży odsetkowej w wyniku finansowym, to we wszystkich badanych krajach wskaźnik ten się zwiększył. W Bośni i Hercegowinie oraz Macedonii zmiana wyniosła blisko 30 p.p., zaś w Chorwacji – 8 p.p. W przypadku obciążenia wyniku finansowego kosztami pozaodsetkowymi, jedynie w Macedonii w całym okresie badawczym zmniejszyło się ono o połowę. W Chorwacji zmniejszyło się w okresie 2001–2014 z 73% do 57%, po czym wzrosło do ponad 90%. Tylko w Bośni wskaźnik ten fluktuował między 85% a 110%, osiągając w 2015 r. poziom mniejszy od 2001 r. o niemal 20 p.p.

Postęp transformacyjny sektorów bankowych został zbadany przy wykorzystaniu wielkości pola Trójkąta Reform Bankowych w wersji klasycznej oraz zmodyfikowanej, co prezentuje tab. 1.

Tab. 1. Pole Trójkąta Reform Bankowych

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
TRB Klasyczny (TRB k)															
BH	4,6	6,1	6,7	7,5	7,5	7,5	7,6	8,3	8,3	8,3	7,2	7,7	7,6	7,6	7,6
Chorwacja	9,8	10,8	10,8	12,1	12,1	12,0	11,9	12,0	12,0	12,0	11,1	11,1	11,0	11,0	11,0
Macedonia	8,8	8,7	8,7	8,1	8,2	8,9	8,9	9,5	9,5	9,5	8,7	8,7	8,9	8,9	8,9
TRB Zmodyfikowany (TRB z)															
BH	3,7	5,1	5,7	6,5	7,1	7,1	7,2	7,7	7,6	7,6	6,8	7,2	7,1	6,6	6,6
Chorwacja	9,4	10,2	10,3	11,6	11,6	11,5	11,5	11,5	11,5	11,5	10,7	10,6	10,6	10,6	10,6
Macedonia	5,4	5,0	5,2	4,8	5,0	5,7	8,0	9,1	9,1	9,1	8,3	8,3	8,5	8,5	8,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie EBRD oraz danych banków centralnych.

MOST WIEDZY Pobrano z mostwiedzy.pl

Pobrane z czasopisma Annales H - Oeconomia **http://oeconomia.annales.umcs.pl**
Data: 14/10/2021 14:21:04

Wykorzystując wersję klasyczną TRB (TRB k), wydawać się może, że w okresie 2001–2015 w Chorwacji i Macedonii niewiele się zmieniło, gdyż zanotowano odpowiednio wzrost pola TRB o 1,2 jedn. dla Chorwacji i zmniejszenie pola TRB k o 0,1 jedn. dla Macedonii. Istotna zmiana wielkości pola TRB k widoczna jest jedynie w przypadku Bośni i Hercegowiny, gdzie TRB k zwiększył się o 3 jedn., co może świadczyć o znaczących reformach w sektorze bankowym. Po wprowadzeniu modyfikacji w TRB (TRB z) uzyskano bardziej zróżnicowane wartości, co potwierdza analiza miar rozproszenia (tab. 2).

Podkreślić należy, że w Chorwacji w okresie 2004–2010 zarówno klasyczny TRB, jak i zmodyfikowany charakteryzował się stabilną wielkością w przedziale 11,9–12,1 jedn. dla TRB k oraz 11,5–11,6 jedn. dla TRB z i były one jedynie o 1/4 większe od wielkości odpowiednich TRB na początku okresu badawczego, co świadczy o stosunkowo zaawansowanym procesie transformacji już na początku XXI w. W latach 2004–2005 w Chorwacji uzyskano maksymalną wielkość obu miar poziomu transformacji, co należy tłumaczyć przyspieszeniem przebudowy sektora bankowego jako warunku wstąpienia do Unii Europejskiej. W Bośni oraz Macedonii maksymalne wielkości TRB k i TRB z uzyskały w latach 2008–2010, po którym nastąpiło zmniejszenie TRB o około 6,5% dla TRB k i TRB z w Macedonii oraz 8,4% dla TRB k i 13,2% dla TRB z w Bośni i Hercegowinie. Oznacza to regres w procesie transformacji sektorów bankowych na skutek globalnego kryzysu finansowego.

Tab. 2. Wyniki analizy rozproszenia TRB

	Min.	Max	Rozstęp	Średnia	SD	Współczynnik zmienności
TRB Klasyczny (TRB k)						
BH	4,6	8,3	3,7	7,4	0,946	0,129
Chorwacja	9,8	12,1	2,2	11,4	0,676	0,059
Macedonia	8,1	9,5	1,4	8,9	0,413	0,047
TRB Zmodyfikowany (TRB z)						
BH	3,7	7,7	4	6,6	1,071	0,161
Chorwacja	9,4	11,6	2,2	10,9	0,666	0,061
Macedonia	4,8	9,1	4,3	7,2	1,762	0,244

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych banków centralnych oraz EBRD.

Uzyskane wyniki miar rozproszenia wskazują na mniejsze zróżnicowanie pól TRB klasycznego niż zmodyfikowanego. Zarówno odchylenie standardowe, jak i współczynniki zmienności są wyższe w przypadku TRB zmodyfikowanego. Spowodowane jest to różnym tempem zmian w obszarze przepisów prawnych dopuszczających inwestorów zagranicznych do lokalnego rynku bankowego oraz zróżnicowanym zainteresowaniem podmiotów zagranicznych w podejmowaniu inwestycji w omawianych krajach. Potwierdza to, że TRB zmodyfikowany o wskaźnik zaangażowania inwestorów zagranicznych w sektorze bankowym może świadczyć o poziomie rozwoju sektora bankowego w drodze transformacji.

MOST WIEDZY Pobrano z mostwiedzy.pl

Pobrane z czasopisma Annales H - Oeconomia **http://oeconomia.annales.umcs.pl**
Data: 14/10/2021 14:21:04

W celu doboru odpowiednich testów statystycznych sprawdzono, czy rozkłady wartości Trójkąta Reform Bankowych (w ujęciu klasycznym i zmodyfikowanym), stopy zwrotu z aktywów (ROA), wskaźnika rentowności kapitału własnego (ROE), wskaźnika marży odsetkowej oraz wskaźnika kosztów pozaodsetkowych w latach 2001–2015 nie odbiegają istotnie od rozkładu normalnego. Wyniki testu Kołmogorowa-Smirnowa zaprezentowano w tab. 3.

Tab. 3. Wyniki testu Kołmogorowa-Smirnowa

	BH		Chorwacja		Macedonia	
Zmienna	KS	wartość p	KS	wartość p	KS	wartość p
TRB klasyczny (TRB k)	0,292	0,127	0,242	0,293	0,261	0,216
TRB zmodyfikowany (TRB z)	0,248	0,267	0,276	0,167	0,165	0,753
ROA	0,181	0,644	0,219	0,410	0,211	0,457
ROE	0,172	0,704	0,161	0,773	0,136	0,909
Udział marży odsetkowej w WF	0,251	0,256	0,118	0,968	0,230	0,350
Obciążenie WF kosztami pozaodsetkowymi	0,227	0,364	0,177	0,672	0,305	0,098

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych banków centralnych oraz EBRD.

Przeprowadzone testy statystyczne (test Kołmogorowa-Smirnowa) nie wykazały, żeby rozkłady poszczególnych wskaźników istotnie odbiegały od rozkładu normalnego. W związku z tym dla zbadania zależności pomiędzy tymi zmiennymi wyznaczony został współczynnik korelacji r-Pearsona i zbadano jego istotność odpowiednimi testami parametrycznymi. W tab. 4 zaprezentowano wyniki analizy.

Tab. 4. Wyniki analizy korelacji dla TRB klasycznego i zmodyfikowanego

	Bośnia i Hercegowina			Chorwacja			Macedonia		
	r	test T	wartość p	r	test T	wartość p	r	test T	wartość p
TRB klasyczny (TRB k)									
ROA	0,494	2,051	0,061	0,415	1,647	0,124	0,175	0,640	0,533
ROE	0,358	1,381	0,190	0,447	1,802	0,095	0,341	1,309	0,213
Udział marży odsetkowej w WF	0,753	4,129	0,001*	-0,120	-0,435	0,671	0,416	1,650	0,123
Obciążenie WF kosztami pozaodsetkowymi	-0,475	-1,946	0,074	-0,481	-1,977	0,070	-0,292	-1,103	0,290
TRB zmodyfikowany (TRB z)									
ROA	0,519	2,187	0,048*	0,375	1,457	0,169	0,21	0,774	0,453
ROE	0,411	1,624	0,128	0,407	1,605	0,133	0,388	1,518	0,153
Udział marży odsetkowej w WF	0,766	4,300	0,001*	-0,080	-0,291	0,776	0,673	3,283	0,006*
Obciążenie WF kosztami pozaodsetkowymi	-0,511	-2,144	0,052	-0,484	-1,995	0,067	-0,567	-2,483	0,027*

r – współczynnik korelacji r-Pearsona; test T – test T współczynnika korelacji; * wartość p istotna statystycznie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych banków centralnych oraz EBRD.

MOST WIEDZY Pobrano z mostwiedzy.pl

Pobrane z czasopisma Annales H - Oeconomia **http://oeconomia.annales.umcs.pl**
Data: 14/10/2021 14:21:04

Wyniki analiz nie są jednoznaczne. Przede wszystkim przeprowadzone testy statystyczne współczynnika korelacji (wartość p>0,05) dla Chorwacji i Macedonii nie potwierdziły, żeby istniała statystycznie istotna korelacja pomiędzy TRB (w wersji klasycznej) a jakimkolwiek wskaźnikiem zyskowności. Jedynie w przypadku Bośni i Hercegowiny potwierdzono, że istnieje statystycznie istotna korelacja tylko pomiędzy TRB w wersji klasycznej i wskaźnikiem marży odsetkowej. W latach 2001–2015 wraz ze wzrostem wielkości pola TRB rosła również marża odsetkowa, a siła związku pomiędzy tymi dwoma wskaźnikami była wysoka.

Jeśli chodzi o korelację pomiędzy wielkością pola TRB w wersji zmodyfikowanej oraz wskaźnikami zyskowności sektorów bankowych, to przeprowadzone testy statystyczne współczynnika korelacji (wartość p<0,05) potwierdziły, że istnieje statystycznie istotna korelacja pomiędzy wielkością pola TRB oraz wskaźnikiem marży odsetkowej w Bośni i Hercegowinie oraz Macedonii, co oznacza, że w obu krajach wraz ze wzrostem wartości TRB rosła również marża odsetkowa, a siła związku pomiędzy tymi dwoma wskaźnikami była wysoka. Co więcej, w Bośni wraz ze wzrostem wielkości pola TRB rosła też stopa zwrotu z aktywów (ROA), a siła związku pomiędzy tymi zmiennymi była umiarkowana. Z kolei w Macedonii wraz ze wzrostem wielkości pola TRB spadało obciążenie wyniku finansowego kosztami pozaodsetkowymi, a siła związku pomiędzy tymi dwoma wskaźnikami była umiarkowana. Przeprowadzone testy statystyczne współczynnika korelacji (wartość p>0,05) dla Chorwacji nie potwierdziły, żeby istniała statystycznie istotna korelacja pomiędzy TRB (w wersji zmodyfikowanej) a ROA, ROE oraz wskaźnikiem marży odsetkowej i wskaźnikiem kosztów nieodsetkowych.

Podsumowanie

Zyskowność sektorów bankowych jest bardzo istotna i stanowi przedmiot wielu badań od dawna. Szczególnie jest ona ważna w przypadku sektorów przechodzących transformację ustrojową. Zarówno rozważania teoretyczne, jak i analizy empiryczne dzielą czynniki oddziałujące na poziom zyskowności na te o charakterze wewnętrznym z punktu widzenia sektora bankowego (płynność, wypłacalność, ponoszone koszty) oraz na uwarunkowania zewnętrzne (sytuacja gospodarcza). Proces transformacji sektora należy do drugiej grupy determinant. Na przykładzie wybranych krajów Bałkanów Zachodnich można powiedzieć, iż w okresie transformacji zyskowność sektorów bankowych poprawiała się aż do 2008 r., czyli do globalnego kryzysu finansowego. W późniejszym okresie, na skutek konieczności podjęcia działań antykryzysowych, banki zaczęły borykać się z problemem malejącego poziomu zyskowności (zmniejszające się wskaźniki ROA i ROE), a proces transformacji systemowej został zahamowany (zmniejszające się wskaźniki TRB k i TRB z). Przeprowadzone analizy wskazują na niejednoznaczne znaczenie procesu transformacji dla poziomu zyskowności w bankowości. W przypadku Chorwacji

MOST WIEDZY Pobrano z mostwiedzy.pl

Pobrane z czasopisma Annales H - Oeconomia **http://oeconomia.annales.umcs.pl**
Data: 14/10/2021 14:21:04

nie potwierdzono, żeby istniała statystycznie istotna korelacja pomiędzy procesem transformacji a zyskownością, zaś w Macedonii i Bośni wyniki są zróżnicowane w zależności od przyjętych narzędzi pomiaru tak zyskowności, jak i transformacji.

Bibliografia

Albertazzi U., Gambacorta L., *Bank profitability and the business cycle*, "Journal of Financial Stability" 2009, Vol. 5(4), **DOI: https://doi.org/10.1016/j.jfs.2008.10.002**.

Andries A.M., Cocris V., *A Comparative Analysis of the Efficiency of Romanian Banks*, "Romanian Journal of Economic Forecasting" 2010, No. 13.

Athanasoglou P.P., Brissimis S.N., Delis M.D., *Bank specific, industry specific and macroeconomic determinants of bank profitability*, "Journal of International Financial Markets, Institutions and Money" 2007, Vol. 18(2).

Bartlett W., Monastiriotis V. (eds.), *South East Europe after the Economic Crisis: A New Dawn or Back to Business as Usual?*, London School of Economics and Political Science: LSE European Institute, 2010.

Boshkoska M., *The Profitability of Banking Sector in Republic of Macedonia*, "International Journal of Economics and Finance" 2013, Vol. 5(3).

Căpraru B., Ihnatov J., *Banks' Profitability in Selected Central and Eastern European Countries*, "Procedia Economics and Finance" 2014, No. 16.

Claeys S., Vander Vennet R., *Determinants of Bank Interest Margins in Central and Eastern Europe: A Comparison with the West*, "Economic Systems" 2008, Vol. 32(2), **DOI: https://doi.org/10.1016/j.ecosys.2007.04.001**.

Ćurak M., Poposki K., Pepur S., *Profitability Determinants of the Macedonian Banking Sector in Changing Environment*, "Procedia – Social and Behavioral Sciences" 2012, No. 44.

Davcev Lj., Hourvouliades L.N., *Profitability Parameters in the Banking System of the Former Yugoslav Republic of Macedonia (FYROM)*, International Conference on Applied Economics – ICOAE 2009.

Fries S., Taci A., *Banking Reform and Development in Transition Economies*, EBRD, Working Paper 2002, No. 72.

Hirtle B.J., Stiroh K.J., *The Return to Retail and the Performance of US Banks*, "Journal of Banking and Finance" 2007, Vol. 31(4), **DOI: https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2006.10.004**.

Kosmidou K., Pasiouras F., Tsaklanganos A., *Domestic and Multinational Determinants of Foreign Bank Profits: The Case of Greek Banks Operating Abroad*, "Journal of Multinational Financial Management" 2007, Vol. 17(1), **DOI: https://doi.org/10.1016/j.mulfin.2006.02.002**.

Kosmidou K., Zopounidis C., *Measurement of Bank Performance in Greece*, "South Eastern Europe Journal of Economics" 2008, Vol. 6 (1).

Košak M., Čok M., *Ownership Structure and Profitability of the Banking Sector: The Evidence from the SEE Region*, "Zb. rad. Ekon. fak. Rij." 2008, Vol. 26(1).

Mirzaei A., Liu G., Moore T., *Does Market Structure Matter on Banks' Profitability and Stability? Emerging versus Advanced Economies*, "Journal of Banking & Finance" 2013, Vol. 37(8), **DOI: https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2013.04.031**.

Pasiouras F., Kosmidou K., *Factors Influencing the Profitability of Domestic and Foreign Commercial Banks in the EU*, "Research in International Business and Finance" 2007, Vol. 21(2), **DOI: https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2006.03.007**.

Sen A., Atlay H., *The Channels of Contagion in the Global Crisis: The Case of the Southeastern Europe (SEE-7) Countries*, "Journal of Economic and Social Studies" 2012, Vol. 2(2).

Vlastarakos P.N., *Performance and Development of Banking Sector in the Southeastern Europe*, University of Macedonia, Department of Balkan, Greece 2009.

MOST WIEDZY Pobrano z mostwiedzy.pl

Pobrane z czasopisma Annales H - Oeconomia **http://oeconomia.annales.umcs.pl**
Data: 14/10/2021 14:21:04

Banking Sector's Profitability and Its Transformation in the Selected Western Balkan Countries

The period of the economic transformation is an important stage of the economic change. The banking sector and its financial performance are particularly important for the economy as a whole. The objective of the article is to assess the profitability of banking sectors in the transition period, based on the selected countries of the Western Balkans region from 2001 to 2015. Four financial ratios were used to measure profitability, and the involvement of transformation processes was estimated using the Bank Reform Triangle, as well as proposed modifications in its construction.

Zyskowność sektora bankowego a jego transformacja w wybranych krajach Bałkanów Zachodnich

Okres transformacji gospodarczej jest istotnym etapem zmian w gospodarce. Szczególnie ważny z punktu widzenia gospodarki jako całości jest sektor bankowy i osiągane przez niego wyniki finansowe. Celem artykułu była ocena zyskowności sektorów bankowych w okresie transformacji, przeprowadzona na przykładzie wybranych krajów regionu Bałkanów Zachodnich w okresie 2001–2015. W celu zmierzenia zyskowności zastosowano cztery wskaźniki finansowe, zaś skalę zaangażowania procesu transformacyjnego oszacowano za pomocą Trójkąta Reform Bankowych. Ponadto zaproponowano wprowadzenie modyfikacji w jego konstrukcji.

MOST WIEDZY Pobrano z mostwiedzy.pl